

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל עובדי הוראה
אגף א' לפיתוח מקצועי לעובדי הוראה

מדיניות והנחיות לעובדי הוראה במסגרת מסלול "אופק חדש"

שנה"ל תשפ"ב

כ"ח אלול תשפ"ב
5.9.2021

סמנכ"ל ומנהל מינהל עובדי הוראה

עובדי הוראה יקרים,

השנה האחרונה הוכיחה את חשיבות האדפטיביות ויכולת הלמידה המהירה של עובדי ההוראה. בן רגע נדרשו עובדי ההוראה לעשות שינוי משמעותי באופן ההוראה ובשגרה המייצרת יחסים עם התלמידים. השנה הזאת הוכיחה את ההבנה שפיתוח מקצועי של מורים הוא המפתח לקידומה של מערכות החינוך. המגמות המרכזיות בפיתוח המקצועי מבקשות להבנות את הלמידה הבית ספרית ליצירה של למידה קלינית, כזאת המאפשרת למורה לנתח את בעיות הלמידה של התלמידים, למצוא פתרונות ולבחון את האפקטיביות של המענה.

למידה קלינית של מורים מחייבת שינוי מהותי בדרכי הלמידה וההוראה של המורים והיא דורשת מאתנו, במינהל עובדי הוראה, להתוות שינויים בשלושה ערוצים מרכזיים:

1. שינוי הלמידה עצמה - יותר מחוברת לפרקטיקה בשטח, ללמידת עמיתים, לזירת בית הספר ולקהילה המקצועית.
2. שינויים בניהול הלמידה - איזון המתחים שבין צרכי מערכת החינוך, בית הספר ורצון המורה ושילוב כוחות בין בתי הספר, לרשויות, לרשתות ומרכזי הפסג"ה.
3. התווית מדיניות ונהלים תומכים, מאתגרים ומאפשרים.

החוברת שלפניכם מאגדת את המדיניות ונהלים לקיומם של כ-14,000 מסגרות למידה שיפעלו בשנה"ל תשפ"ב. תקוותי שנמשיך ונשתפר ביצירת נהלים נכונים ובהירים ובמתן שירות איכותי, חדשני ואמיץ לעובדי הוראה.

בהזדמנות זו, ברצוני להודות לצוות המפקחות על הפיתוח המקצועי במחוזות ובמטה, למנהלי וסגני מנהלי מרכזי הפסג"ה, לרפרנטים על הפיתוח המקצועי ביחידות המטה, ולמבצעים הפדגוגיים ומורי המורים. אתם שותפי אמת למשימה החשובה.

בברכת שנת לימודים מוצלחת,

אילן רם
סמנכ"ל ומנהל מינהל עובדי הוראה

מנהלת אגף א' פיתוח מקצועי לעו"ה

למידה מקצועית מתמשכת היא מסגרת חברתית ואישית, העוסקת במגוון חוויות לימוד, מזמנת אפשרויות לשיפור דרכי ההוראה ותוצאותיהם. תהליכים אלו אמורים לפתח את הידע, המיומנויות הערכים, התובנות ותפיסת התפקיד והתפקוד של כל עובד-הוראה, על בסיס התנסויות, מפגשי למידה ותהליכי הוראה-למידה מבוססי דיאלוג. תהליכי הלמידה צריכים לשלב בין הפרקטיקה לתיאוריה ולעסוק בלמידה קלינית של עבודת ההוראה. כחלק מההתפתחות האישית של עובדי-ההוראה, תהליכי למידה מקצועית מתמשכים יכולים לקדם הובלת שינויים ברמה הבית-ספרית והמערכתית, להוות ציר חשוב בהטמעת תכנים ותוכניות חדשות ולתרום לקידום היעדים של בית-הספר.

האגף לפיתוח מקצועי, אמון על תהליכי הלמידה המקצועית של כלל עובדי ההוראה במסגרת פיתוחם וצמיחתם המקצועית. האגף מוביל תהליכי פיתוח מקצועי בבתי-ספר, במרכזי פסג"ה, במוסדות אקדמיים ועוד. תהליכים אלו מבוצעים במתודות שונות ומגוונות כמו: קהילות בית ספריות, קהילות מקצועיות אזוריות, קורסים דיגיטליים, קורסים שונים ומגוונים, מתוך שאיפה שכל עובד הוראה ימצא את ערוץ הלמידה המתאים לו.

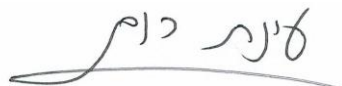
"שנת הקורונה" ומחקרים מלמדים כי קיים קשר הדוק בין תהליכי הפיתוח המקצועי של עובדי ההוראה לבין חוסן המורים ואיכות תפקודם. קשר זה מותנה בכך שתהליכי הפיתוח המקצועי ממוקדים ורלבנטיים לצרכי הלומדים, ימשכו לאורך הקריירה וישמרו על עקרונות של למידה משמעותית בלמידת מבוגרים כמו, חקר הלמידה, למידת בצוותים, מיומנויות חשיבה מסדר גבוה וכו'.

עוד נוכחנו גם כי למידה היא כלי מרכזי לפיתוח מוטיבציה עניין וסקרנות, למידה הנמצאת בתנועה מתמדת מייצרת עניין, מחזקת את אהבת המקצוע ומקטינה את השחיקה.

אנו פועלים מתוך ההבנה כי למערכת יהיה טוב, אם לצוותי החינוך יהיה טוב ומקווים כי תהליכי הפיתוח המקצועי יתרמו לכל אחד ואחת.

כולי תקווה שחוברת זו שלפניכם המפרטת את המסגרות הנהלים והכללים תסייע במאמץ זה.

בהערכה רבה וברכת שנה טובה,

עינת רום

מנהלת אגף א', פיתוח מקצועי, עו"ה

עמוד	תוכן עניינים:
1	סמנכ"ל ומנהל מינהל עובדי הוראה
2	מנהלת אגף א' לפיתוח מקצועי לעובדי הוראה
4	פרק א' – מדיניות הפיתוח המקצועי לעובדי הוראה "באופק חדש"
4	1. עיקרון הרצף
5	2. הנחיות של הפיתוח המקצועי לעובדי הוראה לצורכי קידום לדרגות
6	3. תכניות ייחודיות
6	4. לימודים לתארים מתקדמים (לעובדי הוראה שאינם בשבתון)
7	5. החזר שכר לימוד לתארים אקדמיים
8	6. לימודי תעודת הוראה נוספת (התמחות נוספת ביוזמת עובד ההוראה)
8	7. לימודים במסלול אישי/ תעודה
9	8. קורסים במסגרת לימודי חוץ/ואו יחידות חוץ במוסדות אקדמיים
9	9. לימודים בשנת שבתון
10	10. הנחיות כלליות
10	11. מקרים חריגים
11	12. הנחיות משימות סיום קורס בדרגות 1-9
12	פרק ב' - הנחיות לאוכלוסיות יעד שונות ובעלי תפקידים
13	1. מדיניות הפיתוח המקצועי בשלב הכניסה לתפקיד
13	2. מורים בשנה הראשונה שלאחר התמחות
14	3. חונכים ומלווים
14	4. מנהלים
15	5. סגני מנהלים
16	6. עובדי הוראה בחינוך הקדם יסודי
17	7. יועצים חינוכיים
19	8. עובדי הוראה בחינוך המיוחד
22	9. רכז פדגוגי
22	10. רכז הערכה בית-ספרי
23	11. רכז השתלבות
24	12. מת"ל
24	13. מינהל חברה ונוער – בעלי תפקידים בית-ספריים
24	13.1. רכז טיולים בית-ספרי
25	13.2. מחנכים מלווים למשלחות בני-נוער בפולין
25	13.3. מנהל משלחות מסעות בני-נוער לפולין
25	13.4. מורים לשל"ח
26	13.5. רכז לחינוך חברתי
26	13.6. רכז התפתחות אישית ומעורבות חברתית
26	13.7. מנחה מועצת תלמידים
27	13.8. הכשרת מחנכי כיתות
28	14. עובדי הוראה בתפקידי הדרכה
29	בעלי תפקידים למענה בנושא פיתוח מקצועי במטה

חוברת נהלים לשנה"ל תשפ"ב, מבטלת הוראות קודמות.

פרק א' - עקרונות ונהלים לפיתוח מקצועי לעובדי הוראה בדרגות 1-9

עובדי הוראה המשוויכים לרפורמת אופק חדש נדרשים ללמוד ולהתפתח מקצועית לאורך כל התיבה המקצועית על פי הנהלים המפורטים בחוברת זו.

1. עיקרון הרצף – רצף למידה הינו תנאי חיוני בהתפתחות מקצועית של עובדי הוראה

החל משנת הלימודים תשע"ד, עובד הוראה יכול לבחור בהיקף השעות שירצה ללמוד בכל שנה מתוך סך השעות הנדרשות לקידום בדרגה. השעות תבחרנה מהמתווה שמפרסם אגף א' לפיתוח מקצועי וכל זאת **בתנאי שילמד בכל שנה 30 שעות לפחות**. בנוסף לעקרון זה, נקבע הסדר מיטיב לפיו עו"ה יהיה פטור מעקרון הרצף שלוש פעמים לאורך שנות עבודתו בהוראה. **ניתן לממש את הפטור מלמידה בשנת לימודים אחת בדרגה החל מדרגה 3**, ולא יותר משלוש פעמים בכל תקופת עבודתו של עו"ה. תאריך תחולת ההסדר "פטור מלמידה 3 פעמים לאורך הקריירה", תקף רטרואקטיבית משנה"ל תשע"ד עפ"י הכללים.

עובדי הוראה יקודמו בדרגות בתנאי שהשלימו את כל דרישות הקידום במצטבר כמפורט להלן:

- למדו 120/180/210 שעות פיתוח מקצועי בהתאמה לדרגתם.
- השלימו את פרק זמן הנדרש (פז"נ) בהתאם לדרגה.
- התקיים תהליך הערכה מעצבת.
- נשמר עקרון רצף הלמידה כמפורט לעיל.

פירוט היקף שעות הלימודים הנדרשות בכל דרגה, החל משנת הלימודים תשע"ז 1.9.2016:

קידום לדרגות 2,3:

יש ללמוד 120 שעות פיתוח מקצועי במהלך 30 חודשי פז"נ.

קידום לדרגות 4,5,6:

יש ללמוד 180 שעות פיתוח מקצועי במהלך 36 חודשי פז"נ.

קידום לדרגות 7,8,9:

יש ללמוד 210 שעות פיתוח מקצועי במהלך 48 חודשי פז"נ.

עובד הוראה הנמצא בחצי דרגה, נדרש ללמוד מחצית משעות הפיתוח המקצועי הנדרשות לקידום בדרגה.

הערה: עובד הוראה בדרגות 7-9 המשובץ בחצי דרגה, ונדרש ללמוד 105 שעות על-מנת להתקדם בדרגה, יידרש ללמוד 120 שעות. במידה ולמד מעבר לנדרש בדרגה, יוכל לצבור עד 30 שעות.

2. הנחיות של הפיתוח המקצועי לעובדי הוראה לצורכי קידום לדרגות 1-9

- 2.1 יודגש כי לקידום בדרגה יוכרו רק קורסים מתוך המתווה לפיתוח מקצועי, שפורסמו ו/או קיבלו הכרה על ידי אגף א' לפיתוח מקצועי של עובדי ההוראה.
- 2.2 קורסים במסגרת לימודי חוץ/המשך המוצעים על ידי מכללות ואוניברסיטאות, שלא קיבלו את אישור המשרד כמוכרים לאופק חדש, לא יוכרו כתכנית פיתוח מקצועי לאופק חדש.
- 2.3 **להלן המוסדות והגופים המאושרים להפעלת התוכניות לפיתוח מקצועי לצורכי קידום מקצועי:**
- ✓ מרכזי פיתוח סגלי הוראה (מרכזי פסג"ה) של משרד החינוך.
 - ✓ מרכזים ארציים של משרד החינוך:
 - ✓ **שלומי** - המרכז להוראת המדעים והטכנולוגיה.
 - בית יציב** - המרכז הארצי לפיתוח מקצועי במקצועות היהדות, הרוח והחברה, מנהיגות ומדע וטכנולוגיה.
 - ✓ **מכללות אקדמיות לחינוך ומוסדות אקדמיים**, שבהם קיים בית ספר לחינוך המוכרים ומפוקחים על ידי המל"ג - יוכרו רק קורסים מוגדרים שאושרו מראש ע"י המשרד.
 - ✓ **ארגוני המורים** - רק לגבי קורסים מוגדרים שאושרו מראש.
 - ✓ **מבצעים פדגוגיים - מוסדות שעברו מכרז ואושרו להפעלת השתלמויות לעובדי הוראה** - יוכרו רק קורסים מוגדרים שאושרו מראש ע"י המשרד.
- 2.4 עובד הוראה יוכל לבחור בהיקף השעות שירצה ללמוד בכל שנה (בהתאם לדרגה) במעבר מדרגה לדרגה ניתן לצבור עד 60 שעות פיתוח מקצועי. יכולת הבחירה תאפשר לעובד ההוראה לנווט את הפיתוח המקצועי עפ"י צרכי הארגון ובכך לתרום לשיפור ושינוי בדרכי ההוראה ובמילוי התפקיד. השעות תיבחרנה מהמתווה שמפרסם אגף א' לפיתוח מקצועי.
- 2.5 עובד הוראה המקבל את שכרו ברפורמת "אופק חדש" או ברפורמת "עוז לתמורה" אשר ילמד בקורס שאושר לאחת מהרפורמות, תוכרנה שעות הלימוד עפ"י הרפורמה אליה שויך. (קרי: עד 60 שעות לעובדי הוראה, עד 70 שעות לסגנים לשנה בהתאם לדרגה ולתפקיד, ב"עוז לתמורה" השעות יוכרו עפ"י הכללים וההסכמים).
- ← הכרה בגמול תשולם בהתאם ליחסיות המשרה בכל רפורמה.
- 2.6 עובד הוראה שלא מועסק לפי רפורמת "אופק חדש" ומשתתף בקורס שהוכר במתווה אופק חדש, חייב לעמוד בכל דרישות הקורס (נוכחות, כתיבת עבודה וקבלת ציון), על מנת, שהלימודים בקורס יזכו אותו בשעות פתוח מקצועי.
- 2.7 עובד הוראה המועסק ברפורמת אופק חדש וממשתתף בקורס שלא הוגדר במתווה אופק חדש, הקורס לא יאושר לצורך קידום בדרגה. על מנת לקבל הכרה בשעות הלימוד, על כל משתתף בקורס לפיתוח מקצועי להיות נוכח בלפחות 80% משעות הקורס ולכתוב עבודה הכוללת תיעוד רפלקטיבי בה יבואו לידי ביטוי מרכיבים יישומיים לחינוך ולהוראה (תוצרי למידה) העבודה תוערך בציון.
- 2.8 **עובד הוראה שאינו אקדמאי** אשר מניין שנות הוותק שלו הוא 28 שנים ומעלה (ביום הצטרפות בית הספר לאופק חדש), והוא אינו משלים תואר אקדמי, נדרש ללמוד לצורך קידומו והמקצועי 300 שעות במהלך 48 חודשי פז"נ.
- 2.9 עובד הוראה שאינו אקדמאי, אשר מניין שנות הוותק שלו הוא 28 שנים ומעלה, ואינו משלים תואר ונמצא בדרגה שבין 1+ ו- 5+ (חצי דרגה), ילמד לצורך קידום בדרגה מחצית מהפז"נ הדרוש ומחצית משעות הפיתוח המקצועי הנדרשות.
- 2.10 הכרה בשעות פיתוח מקצועי לקידום בדרגה ב"אופק חדש" יתקיימו **בתנאי**, שכל הלימודים התקיימו לאחר הצטרפות עובד ההוראה לאופק חדש. עובד הוראה שסיים לימודים טרם כניסתו לאופק חדש, הלימודים לא יילקחו בחשבון לצורך קידום בדרגה.

3. תכניות ייחודיות:

המשרד יוזם בהתאם לצורך מסגרות לימודים להרחבת הסמכה. מסגרות הנמשכות שנתיים ויותר, והיקפם לפחות 240 שעות, יוכרו לעובד ההוראה בהיקף של 120 שעות לכל התוכנית עם סיום כל מסלול הלימודים במידה ועמדו בכל דרישות הקורס.

להלן התכניות:
מדידה והערכה, תרבות יהודית ישראלית, מתמטיקה למורי 5 יח"ל, מוסיקה לחברה הבדואית, כימיה.

4. לימודים לתארים מתקדמים (לעובדי הוראה שאינם בשנת שבתון)

4.1 **לימודי השלמה**
החל משנה"ל תשע"ה, לא יוכרו לימודי השלמה לקראת תארים שני ושלישי, לצורך קידום בדרגה.

4.2 **הכרה בתארים אקדמיים כשעות פיתוח מקצועי :**
סעיף זה חל רק על הלומדים לתארים אקדמיים גבוהים (שני ושלישי).
עובד הוראה בדרגות 1-9 אשר סיים את לימודיו וקיבל זכאות לתואר, תוכרנה לו לצורך קידום בדרגה בהתאם לתפקידו עד 120 שעות, לסגנים ומנהלים יוכרו עד 140 שעות בתנאים הבאים :

- התואר הינו ממוסד אקדמי מוכר ומפוקח על ידי המל"ג.
- התואר הינו במקצועות החינוך וההוראה הנלמדים בבתי הספר. (לדוגמא, תחומי כלכלה, מינהל עסקים, משפטים אינם מוכרים לעובדי הוראה לתארים מתקדמים).
- **לימודי יעוץ ארגוני מאושרים למנהלים וליועצים בלבד.**
- כל הלימודים התקיימו בעת היותו עובד הוראה במסגרת אופק חדש.
- עובד הוראה שהחל את לימודיו טרם כניסתו לאופק חדש, יזוכה במקסימום של 60 שעות עבור הלימודים שנלמדו בעת היותו באופק חדש.
- עובד הוראה שלמד באותה שנה 2 סמסטרים + סמסטר קיץ יזוכה ב-90 שעות עבור לימודיו.
- השעות תוכרנה לצבירה לגמול עם סיום כל מסלול הלימודים והצגת תעודת זכאות.
- יש להגיש את תעודת הזכאות לתואר, כולל גיליון ציונים לרכזת כ"א בהוראה במחוז עבודתו.
- עובד הוראה שברשותו תעודת אקוויולנט, במידה וילמד לתואר ראשון מוכר ע"י המל"ג, יהיה זכאי להכרה בשעות פיתוח מקצועי כמפורט.
- שעות עודפות מתארים אינן מזכות בשעות פיתוח מקצועי לצורך קידום בדרגה.
- ניתן לקבל הכרה בשעות פיתוח מקצועי בגין תואר שני בתנאי שהוגשה בקשה עד שנתיים מסיום התואר.
- השעות בגין התואר יאושרו בהתאם לשנתיים האחרונות בהן סיים עו"ה את לימודי התואר. על עובד ההוראה להגיש את המסמכים הנזכרים לעיל עד לתאריך 31.08 של אותה שנה.

5. החזר שכר לימוד לתארים אקדמיים:

עובד הוראה הנכלל במסגרת "אופק חדש" ומבקש ללמוד לתואר אקדמי ו/או לתעודת הוראה, יבדוק את זכאותו בהתאם לכללים הבאים:
מי זכאי להגיש בקשה מענק לימודים?

1. מענקי שעות והשתתפות בשכר לימוד ניתנים לעובדי הוראה **שמלמדים בפועל** (אינם בשנת שבתון מלא או בחל"ת), מועסקים על ידי משרד החינוך או על ידי בעלות המוכרת ולה קשרי התחשבות עם משרד החינוך ועומדים בקריטריונים:
א. עובדי הוראה בחינוך הרשמי - קביעות במשרד החינוך.

ב. עובדי הוראה בבעלות - **ארבע שנות ותק במשרד החינוך באותה בעלות באותו סמל מוסד.**

2. היקף המשרה הכולל (סיכום אחוז המשרות בכל מוסדות החינוך שבהם הוא מועסק) עבור החזר שכ"ל הוא חצי משרה (50%) **לפחות**; ועבור מענק שעות - **שליש משרה (33%) לפחות** (ללא מענק השעות).

לתשומת ליבכם, היקף שעות המשרה הכולל את שעות המענק לא יעלה על 140% משרה; לעובדי הוראה ברפורמת עוז לתמורה היקף המשרה לא יעלה על 125% משרה.

3. תיק עובד ההוראה הממוחשב פעיל ומעודכן לשנת הלימודים עבורה מבקש את המענק

מסלולי לימוד מאושרים למענקי לימודים:

ככלל, מאושרים לימודים לתארים אקדמיים או לתעודת הוראה **במוסדות להשכלה גבוהה** המוכרים על ידי המועצה להשכלה גבוהה.

ולימודים לתעודת הוראה ולתארים אקדמיים במוסדות להכשרת עובדי הוראה המוכרים ומפוקחים ע"י אגף א' להכשרת עובדי הוראה.

הלימודים יהיו לימודים לתארים או לתעודת הוראה אשר אינם נמצאים בידי עובד ההוראה. (לא יהיו זכאים למענקי לימודים למי שלומד לתואר נוסף).

מי זכאי להגיש בקשה מענק לימודים?

1. השתתפות בשכר לימוד תינתן לעובדי הוראה **שמלמדים בפועל** (אינם בשנת שבתון מלא או בחל"ת), מועסקים על ידי משרד החינוך או על ידי בעלות המוכרת ולה קשרי התחשבות עם משרד החינוך ועומדים בקריטריונים:

א. עובדי הוראה בחינוך הרשמי - קביעות במשרד החינוך.

ב. עובדי הוראה בבעלויות - ארבע שנות ותק במשרד החינוך/ באותה בעלות / באותו סמל מוסד.

2. היקף המשרה הכולל (סיכום אחוז המשרות בכל מוסדות החינוך שבהם הוא מועסק) עבור החזר שכ"ל הוא חצי משרה (50%) **לפחות**

לתשומת ליבכם, היקף שעות המשרה הכולל את שעות המענק לא יעלה על 140% משרה; לעובדי הוראה ברפורמת עוז לתמורה היקף המשרה לא יעלה על 125% משרה.

3. תיק עובד ההוראה ממוחשב פעיל ומעודכן לשנת הלימודים עבורה מבקש את המענק

4. עובדי הוראה באופק חדש זכאים להחזר שכר לימוד בלבד ולא למענק שעות.

מסלולי לימוד מאושרים למענקי לימודים:

ככלל, מאושרים לימודים לתארים אקדמיים או לתעודת הוראה במוסדות להשכלה גבוהה המוכרים על ידי המועצה להשכלה גבוהה ובתכניות ייחודיות של המשרד.

לימודים לתעודת הוראה ולתארים אקדמיים במוסדות להכשרת עובדי הוראה המוכרים ומפוקחים ע"י אגף א' להכשרת עובדי הוראה.

הלימודים יהיו לימודים לתארים או לתעודת הוראה אשר אינם נמצאים בידי עובד ההוראה. (לא יהיו זכאים למענקי לימודים למי שלומד לתואר נוסף).

במקרים חריגים – בקשות ייבחנו באמצעות הוועדה מחודש לאחר מועד אחרון להגשת הבקשות, ועד חודש לאחר קבלת התשובות.

6. לימודי תעודת הוראה נוספת (התמחות נוספת ביוזמת עובד ההוראה)

לימודים במסגרת התמחות / תעודת הוראה נוספת, יאושרו על ידי המשרד בהתאם לדרגתו ולתפקידו של הלומד. לימודים שנלמדו בהיותו באופן חדש, מזכים בהיקף של עד 60/70 שעות בסיום כל מסלול הלימודים. יש להציג תעודת זכאות וגיליון ציונים למפקח על הפיתוח המקצועי במחוז.

7. לימודים במסלול אישי/לימודי תעודה

עובדי הוראה מדרגה 3 רשאים ללמוד קורסים במסגרת מסלול אישי / לימודי תעודה, בתנאי שעובד ההוראה למד עד מועד יציאתו ללימודים, בקורסים בהיקף 360 שעות לפחות בתחום הוראתו.

עובד הוראה המבקש ללמוד במסגרת מסלול אישי/לימודי תעודה חייב למלא טופס בקשה במסלול אישי ולהגישו 45 יום לפחות, לפני תחילת ההשתלמות למפקחת פיתוח מקצועי במחוז העבודה, לבקשה יש לצרף המלצת מנהל בית-הספר. הבקשה תבחן ע"י המפקחת במסגרת כללי המסלול האיש.

לימודים במסלול אישי/לימודי תעודה יאושרו פעם בדרגה בהיקף של עד 60 שעות,

סגני מנהלים ומנהלים עד - 70 שעות.

יאושרו קורסים הנלמדים אך ורק במוסדות מאושרים בהתאם לכללי האגף.

מימוש הזכאות - במידה והלימודים אושרו על ידי המפקח/ת על הפיתוח המקצועי, עם

סיום הלימודים על עובד ההוראה לפנות למפקחת על הפיתוח המקצועי במחוז ולהציג

תעודה/אישור סיום לימודים ותוצרי הקורס.

יודגש כי בכל מקרה על עובד ההוראה לקבל אישור טרם תחילת הלימודים, עובד הוראה שיתחיל את לימודיו לפני קבלת האישור מראש, לא יהיה זכאי לקבל הכרה בעבור לימודים אלה.

8. קורסים במסגרת לימודי חוץ/ ואו יחידות חוץ במוסדות אקדמיים

קורסים במסגרת לימודי חוץ המוצעים על-ידי מכללות ואוניברסיטאות, שלא קבלו את אישור המשרד כמוכרים לאופק חדש, לא יוכרו כתכנית פיתוח מקצועי לאופק חדש.

9. לימודים בשנת שבתון

עובד הוראה היוצא לשנת שבתון **מלא** ומעוניין ללמוד בקורסים לפיתוח מקצועי במסגרת "אופק חדש" יוכל לקבל הכרה בלימודים של עד 120/180/210 שעות בהתאם לדרגה.

9.1 תכנון הלימודים בשנת שבתון יהיה בהתאם להנחיות הבאות:

- במעבר לדרגה הבאה ניתן להעביר רק עד (מחצית מהשעות) 105/90 שעות במעבר מדרגה לדרגה (בהתאם לדרגה)
- עובד הוראה יוכל ללמוד במסגרת השבתון סה"כ 120/180/210 שעות בהתאם לדרגה.
- באם עובד ההוראה פיצל את שנת השבתון לשנתיים (חצי שבתון בכל שנה) באותה דרגה, יוכל לצבור מקסימום 90/105 שעות (בהתאם לדרגה) עבור כל שנה.
- עובד הוראה היוצא לשבתון מלא פעמיים באותה דרגה, יזוכה בשעות פעם אחת בדרגה.
- עובד הוראה הנמצא בחצי שנת שבתון, יוכל לקבל עד 90/105 שעות בשנת השבתון ועל פי הכללים שצוינו לעיל. עובד הוראה בשנת שבתון, אשר למד לימודים לתואר מתקדם ולא סיים לימודיו, יזוכה עד 180/210 שעות בהתאם לדרגות (עפ"י השעות שנלמדו) עם הצגת גיליון ציונים. ולא יזוכה בסיום התואר בשעות נוספות על לימודים אלו.

9.2 עובד הוראה הנמצא בשנת שבתון, יוכל ללמוד באחד המסלולים הבאים:

- קורסים מתוך מתווה התוכניות לפיתוח מקצועי של המשרד (במסגרות המאושרות ללימודים).
- לימודים במוסדות מוכרים על ידי המועצה להשכלה גבוהה (מכללות לחינוך ואוניברסיטאות). הלימודים יהיו במסגרות אקדמיות בלבד ובמסלולים לתואר בתחומי החינוך ו/או ההוראה. עובד הוראה אינו חייב להיות תלמיד מן המניין לתואר אך חייב לעמוד בכל דרישות הקורס ולהגיש גיליון ציונים למפקח/ת הפיתוח המקצועי במחוז עבודתו.
- קורסים במוסדות המוכרים על ידי המועצה להשכלה גבוהה, אשר קיבלו מראש אישור של המפקח המחוזי לפיתוח מקצועי, והם תואמים לקורסים המפורטים במתווה. קורסים אילו מיועדים לעובד הוראה בשנת שבתון בלבד.
- קורסים נבחרים שאושרו לארגוני המורים, שקבלו הכרת משרד החינוך ל"אופק חדש".
- עובד הוראה בשנת שבתון הלומד בישיבה, יכול ללמוד עד 60 שעות לימודי ישיבה על פי הכללים, פעם בדרגה!
- לימודי תעודה/מסלול אישי בשנת שבתון - בקשות ללימודי תעודה/מסלול אישי, יש להגיש 45 יום מראש בצירוף סילבוס למפקחת על הפיתוח המקצועי במחוז. היקף השעות שיאושר יהיה בהתאם לנושא הקורס. עם הסיום הלימודים חובה להגיש גיליון ציונים מפורט ותעודת זכאות.
- על הלימודים להיות בעלי זיקה לתחומי החינוך וההוראה, במוסדות שאושרו לכך ע"י המועצה להשכלה גבוהה.
- לא יאושרו שעות פיתוח מקצועי נוספות שתלמדנה לתעודה, לאחר שנת- שבתון.

➡ ההנחיות ללימודי שבתון, רלוונטיות גם לסגנים ומנהלים.

10. הנחיות כלליות

10.1 קורסי קיץ

ככלל, אין המשרד מקיים ו/או מאשר קורסי קיץ לפיתוח מקצועי ואין לבסס את השעות לפיתוח מקצועי על לימודי קיץ. עם זאת, במקרים מיוחדים, מפקחי הפתוח המקצועי במחוזות ובמטה, רשאים לאשר קורסי קיץ בהתאם לצרכי המחוז והמשרד.

10.2 פרסומים

על עובד הוראה המבקש לקבל הכרה לגמול בגין פרסומים להגיש בקשה לוועדה להכרה בפרסומים באגף בכיר כח אדם בהוראה. פרסום שאושר על ידי ועדת הפרסומים יוכר לעובד הוראה בהתאם להחלטת ועדת הפרסומים. הקלדת הזכאות תעשה ע"י יחידת כוח-אדם בהוראה במחוז.

10.3 קורסים מקוונים:

אין הגבלה על מספר הקורסים הדיגיטליים שעובד הוראה יכול ללמוד במהלך הפיתוח המקצועי. קורס דיגיטלי בנוי מיחידות לימוד א-סינכרוניות (בזמן גמיש) וסינכרוניות (בזמן מוגדר). בלמידה סינכרונית - השתתפות במפגש תחשב לצורך נוכחות. במפגש א-סינכרוני ביצוע המטלות של היחידה ייחשב כנוכחות במפגש.

10.4 לימודים בישיבה מוכרת:

עובד הוראה בדרגה 3-9 הלומד **לפחות** 180 שעות בישיבה מוכרת, יוכל לצבור 60 שעות לצורכי קידום מקצועי פעם אחת בדרגה. עליו להציג את אישור הלימודים כפי שמופיע בנוהל לימודי ישיבה, (האשור יהא במצטבר בין בשנה אחת בין במספר שנים בהיקף מינימאלי של 180 שעות), למפקח על הפיתוח המקצועי במחוז.

11. מקרים חריגים

11.1 מקרים בהם עובד הוראה **קיבל אישור מראש** עבור הלימודים וסיימם בהצלחה, אך לא הגיש אישורים להכרה בזמן, ניתן יהיה להגיש אישורים עבור 7 שנים אחרונות בלבד, **מיום קבלת האישור - מותנה באישור וועדת רטרו במחוז.**

11.2 מורה לאחר לידה

עובדת הוראה בשבועיים הראשונים מיום הלידה רשאית להיעדר מ- עד 2 מפגשים המתקיימים בשבועיים אלו, בנוסף למותר ולחוקי ההשתלמות בה היא לוקחת חלק.

11.3 עובד הוראה המשרת בשירות מילואים

"היעדרות בשל שירות מילואים" - היעדרות בתקופת לימודים בשל שירות מילואים כהגדרתו בחוק שירות המילואים, התשס"ח-2008
היעדרות משיעורים ודחיית לימודים:

- עובד הוראה בשירות מילואים המשתתף בתהליך פיתוח מקצועי זכאי להיעדרות של עד 40% משעות הקורס בגין שירות מילואים כנגד אישור רשמי המעיד ששירות המילואים התקיים **במועד מפגשי הלמידה**. במקרה זה זכויותיו ישמרו.
- למען הסר ספק, לא יינתן אישור להכרה בקורס במקרה של היעדרות מעל 40% גם לא בנסיבות שאינן תלויות בשירות מילואים.
- עובד הוראה שנעדר בשל שירות מילואים במועד שנקבע להגשת מטלה או בסמוך לו, זכאי לדחות את מועד הגשת המטלה, בהתאם להחלטת מפקח הפיתוח המקצועי ובתיאום עם המרצה ומרכז הפסג"ה.

- באחריות עובד ההוראה להעביר את שם הקורס ממנו נעדר וכן אישור על ביצוע מילואים למפקחת הפיתוח המקצועי במחוז עבודתו.
- על עובד ההוראה לפנות באופן עצמאי לרכז הקורס של מסגרת הלמידה הרלוונטית ולדאוג שיסמנו את היעדרותו בתקופת המילואים כמאושרת, בהסתמך על האישור.

11.4 היעדרות בשל בעיות רפואיות ואישיות ממושכות - הגשת מטלת סיום

היעדרות בשל בעיות רפואיות ואישיות מתמשכות כגון: חופשת לידה, מילואים (10 ימים ומעלה בחודש של סוף ההשתלמות), מחלה ממושכת של קרוב משפחה מדרגה ראשונה ואָבָל, ניתן להגיש בקשה למפקח על הפיתוח המקצועי באמצעות מרכז הפסג"ה או הגוף האקדמי המנהל את יומן הקורס בבקשה לקבל אישור להגשה מאוחרת של העבודה.

הבקשות יוגשו עד 30 יום ממועד סיום ההשתלמות.

בבקשות שיאושרו, יציין המפקח על הפיתוח המקצועי את המועד האחרון להגשת העבודה. המועד האחרון להגשה ייקבע בתיאום עם מנחה הקורס שאחראי לבדיקת העבודות ולא יאוחר מ-90 יום ממועד סיום הקורס.

12. הנחיות משימות סיום קורס בדרגות 1-9

משימת הסיום בקורסי הפיתוח המקצועי יהוו מנוף לשיפור תהליכי ההוראה - למידה של הלומד במוסד החינוכי ובעבודתו בחינוך ובהוראה.

- 12.1 העבודה תיכלול יישום המשימות שניתנו במהלך הקורס ותיאור מבט רפלקטיבי, חקר פרקטיקה של נושאי הקורס והמיומנויות באשר ליישומן בשטח, **על העבודה להיות קצרה ויישומית.**
- 12.2 הדרישות לכתובת העבודה/מבחן יוגדרו מראש בעת הגשת התכנית לאישור, ובכלל זאת הגדרת מחוץ לבדיקתם.
- 12.3 המרצה יציג ללומדים מחווה על פיו יוערך התוצר המובנה על בסיס הדרישות, (ניתן לבנותו בשיתוף עם הלומדים בקורס).
- 12.4 יש להקפיד על כללי ציטוט, ועל פירוט רשימת מקורות קצרה של מספר פריטים עדכניים בלבד, התואמים לאותם מקורות המצוטטים ו/או מוזכרים בעבודה.
- 12.5 על גבי דף הכריכה יפורטו שם העבודה, שם התכנית הפיתוח המקצועי, שם המרצה ושם מוסד הלימודים, שם מגיש העבודה, מספר תעודת הזהות ומועד ההגשה.
- 12.6 תוצר הלמידה יהיה אישי. אם התוצר אינו אישי, על מרכז הקורס, לקבל על כך אישור מוקדם מהמפקח המאשר את הקורס.
- 12.7 לאחר מסירת העבודה על עו"ה לוודא שהעבודה הגיעה ליעדה ולבקש אישור קבלה בכתב. כמו כן, זכאי עובד ההוראה לבקש משוב הכולל הערכת העבודה.
- 12.8 **היעדרות בשל בעיות רפואיות ואישיות ממושכות - הגשת מטלת סיום** - ראה סעיף 11.4

פרק ב'

הנחיות לאוכלוסיות יעד שונות ובעלי תפקידים

תשפ"ב

1. מדיניות הפיתוח המקצועי בשלב הכניסה לתפקיד

לשלב הכניסה לתפקיד יש השפעה מכרעת על המשך החיים המקצועיים של עובד ההוראה, הן מבחינת נכונותו להתמיד בעיסוקו בהוראה, והן מבחינת תפיסת תפקידו וגיבוש זהותו המקצועית. שלב הכניסה למקצוע ההוראה כולל את שלוש שנות העבודה הראשונות במערכת החינוך: שנת ההתמחות בהוראה ושתי שנות העבודה שאחריה. ליווי נכון ומסלול מובנה של תהליכי תמיכה והערכה, מאפשרים כניסה טובה למערכת, מעצבים זהות מקצועית, מבנים מחויבות למקצוע וממעיטים נשירתם של עובדי הוראה איכותיים.

1.1 מתמחים בהוראה (סטאז')

כל עובד הוראה חדש נכנס לעבודה במערכת החינוך כמתמחה. הצלחה בשנת ההתמחות היא אחד ה תנאים לקבלת רישיון לעיסוק בהוראה. בשנת ההתמחות (סטאז') חייב המתמחה להשתתף בסדנת התמחות בהיקף של 60 שעות. הסדנה מתקיימת באחריות המכללות לחינוך או האוניברסיטאות, במוסד האקדמי או במסגרת חממה, כחלק מלימודיו לתעודה. סדנה זו היא מסגרת הפיתוח המקצועי הנדרשת למתמחים בהוראה. ההשתתפות בסדנה היא חובה. באופן חדש - הסדנה אינה מוכרת לצורך קידום, שכן המתמחה עדיין ללא רישיון לעיסוק בהוראה. בעוז לתמורה - אם הסדנה נעשית לאחר תום לימודי תעודת ההוראה היא נחשבת גם לצורך פיתוח מקצועי מוכר.

1.2 בשנת ההתמחות על מנהל בית הספר לוודא כי המתמחה ישתתף בסדנת התמחות בלבד. אין לחייב ולשבץ מתמחים במסגרות אחרות של פיתוח מקצועי.

1.3 מתמחה שהשתלב בשנת ההתמחות בהשתלמות מוסדית בבית-הספר או בהשתלמות של אשכול גנים אליו הוא שייך - יזוכה בהכרה לגמול בהיקף 30 שעות לצורך קידום מקצועי עם סיום ההתמחות.

1.4 בשנת ההתמחות יקבל המתמחה ליווי אישי שבועי של חונך. החונך מתמנה על ידי הפיקוח (בגני ילדים) או על ידי הנהלת בית הספר (בבתי ספר).

1.5 מתמחה שהוערך בהצלחה בהערכה מסכמת, בתום שנת ההתמחות יוכל להתקדם בהתאם לנהלי הקידום.

2. מורים בשנה הראשונה שלאחר ההתמחות

2.1 בשנת העבודה הראשונה שלאחר שנת ההתמחות יתקיימו התהליכים הבאים לטובת

המשך הליווי ותהליכי הקליטה המיטבית במערכת החינוך:

ההשתתפות בקורס לעובדי הוראה חדשים.

הקורס מיועד לקבוצת עובדי הוראה חדשים בשנה שלאחר ההתמחות, והוא מתקיים באחריות המוסד להכשרת עובדי הוראה בהנחיית איש סגל מקצועי. מטרתו להעמיק את תחושת המסוגלות בעבודת ההוראה. קורס זה מתאים לעובד הוראה חדש לצורך קידום ומזכה בשעות פיתוח מקצועי.

2.2 במסגרת הקורס לעובדי הוראה חדשים, יקבל עובד ההוראה החדש ליווי על ידי מורה מלווה, בהיקף של 20 שעות לסיוע בהשתלבותו המיטבית במערכת החינוך

3. חונכים ומלווים

3.1 החונך והמלווה מהווים חוליה חשובה במיוחד במערך ההתמחות והכניסה להוראה. החונכות האישית למתמחה והליווי האישי לעובד ההוראה החדש ייעשו בידי עובד הוראה ותיק ומנוסה, חבר בצוות ההוראה ומעורה בעשייה החינוכית, שהוכשר לתפקיד החונכות והליווי. על החונך והמלווה להיות בעלי יכולת ונכונות לספק תמיכה רגשית ומקצועית למתמחה ולעובד ההוראה חדש ולשמש כתובת זמינה לשאלותיו ולהתלבטותיו, כמו גם מקור להעצמתו.

3.2 החונכות למתמחה תתבצע באמצעות מפגשים שבועיים קבועים, שעיקר מהותם - שיחות רפלקטיביות, צפייה בשיעורים ומתן משוב והערכה. הליווי של המורה המלווה בשנה שלאחר ההתמחות יתבצע במפגשים במהלך השנה, בהיקף של 20 שעות ליווי. השפעתם של החונך והמלווה על ההיקלטות המיטבית של המתמחה ושל עובד ההוראה החדש באה לידי ביטוי בשלושה תחומים:

- א. בתחום המקצועי - הכרת תכניות הלימודים, סיוע בדרכי הערכת לומדים, סיוע בניהול כיתה, סיוע בטיפול החשיבה המקצועית, צפייה בעבודת המתמחה, קיום שיח רפלקטיבי לגבי שיעוריו והשתתפות בתהליך הערכת המתמחה והערכתה..
- בתחום הרגשי - טיפוח דימוי עצמי מקצועי, סיוע במצבים של תחושת בידוד או תסכול, סיוע בבניית אמון בין המתמחה לבין צוות ההוראה, הילדים וההורים.
- ב. בתחום המערכתי - לימוד נוהלי המערכת, הזכויות והחובות של המתמחה והבטחת השתלבותו בצוות ההוראה.

3.3 יש לוודא כי המורים החונכים והמלווים הוכשרו לתפקידם בקורסי ההכשרה בהיקף של 30 שעות, ניתן לעבור את הקורס גם במקביל לתהליך החניכה והליווי.

3.4 הקורסים להכשרת חונכים ומלווים מתקיימים באחריות המכללות לחינוך והאוניברסיטאות ובתיאום עם המחוז, ומוכרים לצורך קידום בדרגה.

4. מנהלים

השתתפות בתוכנית להכשרת מנהלים הנלמדת בהיקף של 498 שעות במהלך שנת הלימודים, מאפשרת הכרה בשעות פיתוח מקצועי לעובדי הוראה באופק חדש בהתאם לפירוט הבא:

- מנהלים מכהנים במינוי – 70 שעות.
- סגני מנהלים - 70 שעות.
- מורים – 60 שעות.

כללי

קידום בדרגה ע"פ הכללים הבאים:

- שהייה של 36 חודשים לפחות בדרגה. (פז"ן)
- פיתוח מקצועי בהיקף של 210 שעות בתכניות המוכרות למנהלים.

- הערכה חיובית ע"י המפקח הכולל.
- המנהלים יוכלו לתכנן את היקף לימודיהם מידי שנה, בהתאם לדרגתם, ובתנאי שילמדו בכל שנה 30 שעות לפחות מהתכניות המוצעות למנהלים.
- אם מנהל למד מעל הנדרש בדרגה, עד 40 שעות תעבורנה לדרגה הבאה, בתנאי שילמד בכל שנה 30 שעות לפחות.
- אחת לשלוש שנים מומלץ למנהל/ת להשתתף בהיקף של 30 שעות, בתהליך פיתוח מקצועי בית ספרי או בתחום ההוראה שלו.
- מנהלים שילמדו במתכונת זאת, ישלימו 10 שעות התנסות מעשית בבית ספרם באישור המפקח הכולל/ת.

מסגרות הלמידה:

- 4.1 פיתוח מקצועי למנהלים בראשית דרכם בהיקף של 40 שעות, שנה א' + שנה ב'.
- 4.2 'המפקח ומנהליו' בהיקף של 30 שעות - מסגרת חובה- במסגרת זו יילמדו נושאים הקשורים למדיניות המשרד, המחוז, ובהלימה לתכנית האסטרטגית.
- 4.3 תכניות בחירה **מחוזיות** בהיקף של 40 שעות - במסגרת זו יילמדו נושאים לבחירה, שהנהלת המחוז החליטה להציב על סדר היום, באישור פדגוגי של אבני ראשה. מידע והרשמה יפורסמו ע"י המפקח/ת על הפיתוח המקצועי במחוז.
- 4.4 תכניות בחירה **ארציות** בהיקף של 40 שעות, המיועדות למנהלים משנה ג' ואילך, אשר קיבלו אישור פדגוגי ע"י אבני ראשה כגון: תכניות שמובילות יחידות המטה, תכנית מפרש או תכניות של מפעילים פדגוגים אחרים.
- 4.5 תכניות פיתוח מקצועי בהובלת אבני ראשה, כגון מדריכים אישיים, מנהלי בתי ספר מכשירים פרחי ניהול.
- 4.6 תכניות פיתוח מקצועי למנהלים משנה ג' ומעלה, המפותחות ומונחות בצורה ישירה או עקיפה על ידי מכון אבני ראשה כגון: חקר פרקטיקה, מו"פ בית ספרי, Sel ועוד.
- 4.7 תכנית "צמרות", הנה תכנית חד שנתית בהיקף של 120 שעות, המיועדת למנהלים משנתם הרביעית בתפקיד, ומכוונת לסייע למנהלים להתמודד עם אתגרים מורכבים בהובלת שינוי ושיפור בית ספרי. (יוכרו לגמול 70 שעות).

5. סגני מנהלים

- כל האמור בסעיף זה מתייחס לסגן ראשון בלבד, סגן אחר לומד על פי כללי עו"ה.
- תהליכי הפיתוח המקצועי לסגני מנהלים:
- 5.1 על סגני המנהלים ללמוד בהיקף של 40 שעות בקורסים ייעודיים לפיתוח מקצועי ובנוסף 30 שעות במקצועות ההוראה ו/או תכנית לפיתוח מקצועי בית ספרי.
 - 5.2 סגן מנהל ששובץ בחצי דרגה יהיה זכאי לקידום לדרגת ההשלמה הקרובה בתנאי שצבר 100 שעות פיתוח מקצועי (70 ש' בשנה + 30 ש' בשנה נוספת) בקורסים יעודיים בהתאם למתווה המדיניות ב"אופק חדש".

- 5.3 סגן מנהל שאינו בעל תואר אקדמי, ואשר מניין שנות הוותק שלו הוא 28 שנים ויותר (ביום הצטרפותו להסכם אופק חדש), והוא אינו משלים תואר אקדמי, ילמד לצורך קידום מקצועי קורסים בהיקף מצטבר של 360 שעות בארבעים ושמונה חודשי עבודה, כדי לעבור מדרגה לדרגה. שעות אילו תלמדנה על פי הפרוט בסעיפים שלעייל, ושאר השעות מתוך המתווה המאושר לאופק חדש.
- 5.4 סגני מנהלים, הלומדים בתוכנית להכשרת מנהלים של אבני-ראשה והמוסדות האקדמאים, התוכנית נלמדת במשך שנה ותוכרנה 70 שעות לצורך קידום בדרגה.
- 5.5 במידה וסגן המנהל למד עד שבעים שעות מעל המתבקש בדרגה תעבורנה שבעים השעות הנוספות לדרגה הבאה.
- 5.6 סגנים הלומדים במסגרת שנת שבתון, ראה הנחיות בפרק א, סעיף 10 לימודים בשנת שבתון.

6. עובדי הוראה בחינוך הקדם יסודי

משרד החינוך רואה בפיקוח על הגננות אחראי ומוביל את תהליכי הפיתוח המקצועי של הגננות שבתחום פיקוחו בהתאם למדיניות משרד החינוך, בכפוף למטרות וליעדים של האגף לחינוך קדם יסודי, לצורכיהם המקצועיים של הגננות ובהלימה לשלבי הקריירה המקצועיים שלהם.

החל משנה"ל תשע"ו נכנסה לתוקפה "רפורמת הסייעת השנייה", שהובילה שינוי תפיסתי בנושא הפיתוח המקצועי של הצוות החינוכי בגן. הרפורמה כללה שני מרכיבים מרכזיים - הוספת סייעת נוספת בגנים לילדים בגילאי שלוש וארבע ויצירת תפקידים חדשים "גננת מובילה", "ומתכללת פיתוח מקצועי במחוזות"

להלן מבנה הפיתוח המקצועי :

כלל הגננות - פיתוח מקצועי בהיקף של 30 שעות שנתיות במסגרת, **האשכול במרחב הגיאוגרפי** בהובלת הגננת המובילה.

המפקחת על הגננות, יחד עם המתכללת על הפיתוח המקצועי, בדיאלוג עם הצוות המוביל: מובילות מדריכות ויועצות, אחראיות על מיפוי ואיתור צרכי הגננות, תוכן ומבנה מפגשי הפיתוח המקצועי המועבר באשכול.

במסגרת זו תקיים המפקחת את מפגשי "המפקחת וגננותיה" בהיקף של עד 9 שעות. מוצע כי המפקחת תקיים מפגש תחילת שנה, אמצע שנה וסוף שנה. המתכללת תבנה יחד עם הגננת המובילה את הפיתוח המקצועי באשכול, אותו תעביר הגננת המובילה, סביב ציר מרכזי ותוכל להזמין על פי צרכי האשכול מרצה אורח.

1. **גננות מתמחות** - במידה וגננת מתמחה בוחרת להשתתף במפגשי אשכול בהיקף של 30 שעות, אלו יוכרו לקידום בדרגה לאחר סיום ההתמחות.
2. **גננות מובילות** - פיתוח מקצועי בהיקף של 30 שעות שנתיות. ומטרתו לקדם תהליכי פיתוח מקצועי מועילים, הנותנים מענה וכלים יישומיים לעבודתן באשכולות. צוות המפקחות במחוז יחד עם המתכללת על הפיתוח המקצועי, אחראי לבנייה ולליווי הלמידה. הנחייה והובלה באשכול לא יחשבו כשעות גמול עבור הגננת המובילה.
3. **מדריכות** - פיתוח מקצועי בהיקף של 30 שעות שנתיות. ומטרתו לקדם תהליכי פיתוח מקצועי מועילים, הנותנים מענה וכלים יישומיים לעבודתן. צוות המפקחות במחוז יחד עם המתכללת על הפיתוח המקצועי, אחראי לבנייה וליווי ההשתלמות.

4. **בחירה אישית** - כל גננת רשאית להשתתף בקורסים נוספים של פיתוח מקצועי המתקיימים במרכזי הפסג"ה, בהתאם לבחירת הגננת ובהלימה לצרכיה המקצועיים, ובחינתם מול הפיקוח.

7. יועצים חינוכיים

הייעוץ החינוכי הוא מקצוע מתחום מקצועות הסיוע, ועל כן מחייב ידע רב, התמקצעות, התעדכנות מתמדת ותהליכי ליווי והדרכה. המתווה להתפתחות מקצועית, הייחודי ליועצים, מחייב את היועצים החינוכיים ואת הנהלות בתי הספר. הפיתוח המקצועי של יועצים נבנה בהתאם לשלבי ההתפתחות של יועצים חינוכיים ומתוך הבנה כי קיימים מבנים ארגוניים שונים להתפתחות מקצועית כגון הכשרות, תהליכי סופרויז'ן, התפתחות דרך קבוצות שייכות פרופסיונליות אזוריות (מליאות יועצים, קבוצות עמיתים) והתפתחות מקצועית במוסד החינוכי.

7.1 הכשרה טרום תפקידית

ההכשרה הטרם תפקידית מתקיימת במוסדות להשכלה גבוהה. יועצים נדרשים לתואר שני בייעוץ חינוכי ולתעודת הוראה בכדי להציע את מועמדותם לעבודה.

התוכניות לתואר שני כוללות קורסים עיוניים בתחום הייעוץ והפסיכולוגיה כגון פסיכולוגיה התפתחותית, קוגניטיבית, חברתית, פסיכופתולוגיה ועוד, קורסים מתודולוגיים, קורסי מיומנות בעבודת היועץ כגון: ראיון מסייע, היוועצות, מיומנויות פרטניות קבוצתיות ומערכתיות והתנסות מעשית.

קיימות תכניות הכשרה לתואר שני באוניברסיטאות ובמכללות ושתי תכניות ייחודיות למגזר החרדי.

7.2 שלב הכניסה לתפקיד הייעוץ

תהליך ההתמחות נפרס על שלוש שנים וכולל קורסי התמחות בייעוץ בשנים א-ג, תהליך של סופרויז'ן, תהליך של ההערכה לקראת רישיון קבוע, השתתפות במבנים ארגוניים של הפיקוח על הייעוץ ותהליכי פיתוח מקצועי במוסד החינוכי.

תהליך הלמידה נפרס על שלוש שנים בראייה התפתחותית ומהווה מודלינג לעבודת היועצת עם צוותי מורים (העלאת המודעות האישית באמצעות אינטרוספקציה המשלבת: רגש, המכללה, קוגניציה, המשגה, רפלקציה, שיתוף ויישום התנהגותי). תהליך הלמידה מכיל את שלוש הרמות Being, doing, having.

קורסי התמחות אלו הם תנאי הכרחי לקבלת רישיון ייעוץ, וניתנת הכרה כשעות פיתוח

מקצועי עד 60 שעות בכל שנה במסגרת המתווה. בכל מקרה יוכרו ליועץ לא יותר מ-60 שעות בכל שנה, בקורסים אלו.

1. יועץ חינוכי בשנתו הראשונה במערכת החינוך וזו גם שנתו הראשונה כמתמחה בייעוץ נדרש להכשרה בהתמחות בייעוץ שנה א' ובהדרכה בקבוצה קטנה (ובמקרה הצורך הדרכה אישית) על ידי יועץ מומחה (מדריך סופרויז'ן), מטעם אגף שפ"י. **סוכם כי**

תהליך זה יוכר ליועצים כחונכות וכסדנת סטאז', הנדרשות לצורך התמחות בהוראה. לצורך קבלת רישיון לעיסוק בהוראה חייב היועץ להשתלב בהוראה, בנוסף לשעות הייעוץ עליו לעבור הערכה מסכמת ככל שאר המתמחים.

2. יועץ חינוכי בשנתו השנייה ילמד את -קורס התמחות בייעוץ ב וימשיך לקבל הדרכה בקבוצה קטנה.

3. יועץ חינוכי בשנתו השלישית ילמד את קורס התמחות ג בייעוץ, מתן ההדרכה הקבוצתית יהיה לפי הצורך.

7.3 שלב פיתוח המומחיות משנה רביעית בייעוץ

שלב זה הוא שלב הביסוס המקצועי ותהליכי הפיתוח המקצועיים נבנים בהתאמה. מחד, היועצת מתבססת במוסד החינוכי ונדרשת לתהליכי פיתוח מקצועי של המוסד החינוכי ומאידך, היועצת מתחילה לפתח את המומחיות שלה בייעוץ חינוכי ולהעמיק את השייכות הפרופסיונלית שלה למערך הייעוץ החינוכי. בשלב זה מוצעים **תהליכי פיתוח מקצועי מודולריים במסלולים שונים: ניתן לשלב בין המסלולים במהלך השנים.**

א. פיתוח מקצועי בתוך המוסד החינוכי: היועצת שותפה לתהליכי פיתוח מקצועי של המוסד החינוכי בו היא עובדת, לעיתים היא משתתפת ולעיתים היא מובילה את ההכשרות. ישנה חשיבות רבה למעורבותה בתהליך זה. **במקביל להשתתפות בהכשרות מוסדיות יועצת נדרשת לפחות ל-30 שעות בהכשרות בתחום הייעוץ.**

ב. השתתפות בהכשרות ובקבוצות שייכות של אזור הפיקוח: הכשרות במודולות של 30

שעות המוצעות ע"י המפקחת/המחוז בנושאים שונים התואמים את תכניות העבודה של המחוז/ היישוב/ אזור פיקוח ייעוץ. הכשרות אלו כוללות גם תהליכי פיתוח מקצועי דרך למידת עמיתים.

ג. קורסי העמקה לימודי תעודה בליבות הידע של שפ"י: בשלב זה מוצעים ליועצים קורסי עומק בליבות הידע של עבודת הייעוץ. קורסים אלו משלבים בתוכם את הידע העדכני בנושא, המתודולוגיות הקיימות בתחום, והיבטים פרקטיים יישומיים.

הקורסים ינוהלו ע"י יחידות שפ"י בשלוב מרצים מומחים, ההכשרות יכללו ידע תאורטי אקדמי, מתודולוגיות עבודה ופרקטיקה בשדה החינוכי.

היקף ההכשרה: עד 120 שעות אקדמיות ועד 30 שעות עבודה מעשית במהלך שנתיים. הקורסים יתקיימו במוסדות אקדמיים בארבע אזורים בארץ: צפון, מרכז, ירושלים ודרום, ובמידת הצורך יותאמו למגזרים השונים **הרישום פתוח ברמה ארצית.**

ד. קורסי הדרכה: לימודי העמקה בתפישת הדרכת תחומי התוכן בשפ"י והדרכת

הסופרוויז'ין. בקורס יוכשרו יועצים ויועצות לשמש כמדריכי התחומים השונים וכן כמלווים יועצים בראשית דרכם.

היקף ההכשרה: 90 שעות אקדמיות ועוד 30 שעות התנסות במהלך שנתיים. לקורסים אלו יתקבלו מועמדים אשר יומלצו ע"י הפיקוח על הייעוץ

7.4 קורסים במסלול אישי

האגף לפיתוח מקצועי מאשר לימודים במסלול אישי ליועצים חינוכיים לאור ייחודיות המקצוע והמענה הנדרש להתמקצעות במגוון תחומים הנלמדים במוסדות ייחודיים. משנת תשע"ז גובשה רשימת קורסים המאושרים לפיתוח מקצועי במסלול אישי. קורסים אלו מומלצים על ידי אגף ייעוץ, ליועצים משנה רביעית ומעלה בתפקיד כיועץ.

הנחיות למסלול אישי:

1. קורסים בנושאים הרלוואנטיים לעבודת הייעוץ החינוכי.
2. אישור הקורס מותנה בהמלצת המפקח על הייעוץ, ואינו פותר מהשתתפות במפגשים של המפקח על הייעוץ.
3. בתום סיום הלימודים וחובות הקורס יוכרו לקידום מקצועי 60 שעות בלבד.
4. **מסלול אישי**: הלומדים בקורסים ייחודיים, יגישו בקשה במסלול אישי למפקח על הפיתוח המקצועי במחוז לקבלת אישור. יש להגיש את הבקשה לפחות 45 ימים לפני פתיחת הקורס. אישורים לקורסים במסלול אישי יינתנו רק במידה והיועץ/ת יוכיח את הרלוונטיות של הקורס לעבודתו, בכפוף למדיניות של אגף שפ"י, ולהנחיות האגף לפיתוח מקצועי.
5. כדי להגיש בקשה לאישור במסלול אישי, יש לצרף:
 - טופס בקשה למסלול אישי (נמצא באתר האגף לפיתוח מקצועי של עו"ה).
 - ✓ סילבוס של הקורס מהמוסד המפעיל.
 - שתי המלצות-של מנהל המוסד החינוכי ושל מפקחת על הייעוץ.
 - ההמלצה תכלול תיאור עבודת המורה בביה"ס נחיצות הקורס להתפתחות המקצועית והרלוונטיות לעבודתו בשטח.
 - ✓ ההמלצה טעונה אישור סופי של המפקח על הפיתוח המקצועי במחוז אליו

משתייך הלומד.

[קישור לאתר](#)

8. עובדי הוראה בחינוך מיוחד

- 8.1 פיתוח המקצועי של עובד הוראה בחינוך מיוחד ייעשה ברובו בתחום מקצוע ההוראה או בתחום הטיפולי שבו הוא עובד.
- 8.2 המתווה של הפיתוח המקצועי בתחום החינוך המיוחד גמיש ומאפשר התאמה לצרכים הייחודיים של מגוון עובדי ההוראה והטיפול בחינוך המיוחד, למגוון ההתמחויות וליעדי האגף לחינוך מיוחד.

המתווה מתמקד בארבעה צירים מרכזיים:

- מאפייני אוכלוסיית התלמידים בחינוך המיוחד - לקויות/מוגבלויות
- ארבעת מקצועות הבריאות: ריפוי בעיסוק, קלינאות תקשורת, פיזיותרפיה וטיפול באמצעות אמנויות
- הוראה ולמידה- תחומי דעת ומקצועות ליבה בחינוך המיוחד
- נושאים כלליים בעבודת עובד ההוראה בחינוך המיוחד

8.3 כדי לתת מענה לכל עובד הוראה, לכל התמחות ולכל מקצוע, קיימות אפשרויות להשתלמויות בארבע רמות:

- פיתוח מקצועי במוסד חינוכי
- פיתוח מקצועי באזור השרות של המתי"א
- פיתוח מקצועי מחוזי
- פיתוח מקצועי ארצי

8.4 **קורסים במחוזות:** הקורסים מתקיימים בהתאם להנחיות "אופק חדש" במרכזי פסג"ה או במוסדות להשכלה גבוהה.

תכנית הקורסים במחוז נבנית בשותפות הגורמים המקצועיים בהתאם לצורך: המפקחים לחנ"מ במחוז, הרפרנט המחוזי לפיתוח מקצועי בחנ"מ, מנהלי מתי"א,

מנהלי מוסדות חינוכיים, מדריכים ומומחי תחום במחוז, הפיקוח על הפיתוח המקצועי במחוז ובעזרת מובילי הנושאים באגף לחנ"מ (יעוץ בתכנים ובמרצים).

8.5 **קורסים ארציים:** קורסים ארציים מיועדים לצוותים מובילים או לנושאים ייחודיים במקרים שקהל היעד במחוזות קטן. הקורסים מתקיימים בהתאם להנחיות "אופק חדש" במרכזי פסג"ה או במוסדות להשכלה גבוהה.

תכנית הקורסים הארציים נבנית ע"י מפקחי המטה באגף לחינוך מיוחד והמדריכים הארציים מטעמם, בשיתוף עם האגף לפיתוח מקצועי. מידע על הקורסים מועבר לפיקוח על החינוך המיוחד במחוזות, למנהלי מתי"א ולמנהלי בתי ספר לחינוך מיוחד.

8.6 מסלול אישי

עובדי הוראה בחינוך המיוחד ועובדי הוראה ממקצועות הבריאות הלומדים בקורסים ייחודיים, יגישו בקשה במסלול אישי למפקח על הפיתוח המקצועי במחוז לקבלת אישור. יש להגיש את הבקשה לפחות 45 ימים לפני פתיחת הקורס. אישורים לקורסים במסלול אישי יינתנו רק במידה והמורה יוכיח את הרלוונטיות של הקורס לעבודתו, בכפוף למדיניות של תכניות הלימודים של האגף לחינוך מיוחד ולהנחיות האגף לפיתוח מקצועי.

כדי להגיש בקשה לאישור במסלול אישי, יש לצרף:

- טופס בקשה למסלול אישי (נמצא בפורטל עובדי הוראה במרחב של הפיתוח המקצועי).
 - סילבוס של הקורס מהמוסד המפעיל
 - שתי המלצות-של מנהל המוסד החינוכי ושל מפקח החינוך המיוחד של המוסד החינוכי
- ההמלצה תכלול תיאור עבודת המורה בביה"ס / במתי"א, נחיצות הקורס להתפתחותו המקצועית והרלוונטיות לעבודתו בשטח. ההמלצה טעונה אישור סופי של המפקח על הפיתוח המקצועי.
- הלימודים מוכרים רק במוסדות שאושרו ע"י המל"ג, ובמוסדות המוכרים כמבצעים פדגוגיים.

לעו"ה ממקצועות הבריאות ולאוכלוסיות עובדים ייחודיות נוספות גובשה רשימת קורסים המאושרים לפיתוח מקצועי במסלול אישי. הרשימה מופיעה באתר האגף לחינוך מיוחד [מסלול אישי בחינוך המיוחד](#) במקרה של קורסים שאינם ברשימת הקורסים המאושרים לפיתוח מקצועי, יש לפעול על פי ההנחיות לעיל.

8.7 קורסי התאמה למטפלים לעבודה במערכת החינוך:

עם קבלת הרישיון בתום קורס ההתאמה ובתום השנה השנייה לעבודה במערכת החינוך, יזוכה עו"ה ממקצועות הבריאות ב - 60 שעות פיתוח מקצועי בגין קורס ההתאמה, ו - 60 שעות נוספות של קורסים שלמד במהלך השנתיים הראשונות על פי המתווה של "רפורמת אופק חדש". סה"כ 120 שעות של פיתוח מקצועי.

9. רכז פדגוגי:

החל משנת הלימודי תש"פ, ימונו בבתי הספר היסודיים וחטיבות הביניים רכזים פדגוגיים. הרכז הפדגוגי יקבל 6% גמול תפקיד.

הגדרת התפקיד:

- המומחה הפדגוגי בבית הספר
- מוביל ומנהל את תכנון הלימודים ותהליכי ההוראה, הלמידה וההערכה עם רכזי המקצוע ובממשק עם בעלי תפקידים נוספים.
- שותף בהובלת תהליכי קידום הישגי הלומדים, מתכלל את מהלך המיפוי ובניית תכנית עבודה מבוססת נתונים ומעקב אחר ביצוע עם רכזי המקצוע.
- יוזם ומקדם תהליכי חדשנות ופיתוח פדגוגיים בתהליכי הוראה, למידה והערכה.
- שותף, מוביל ומלווה את תכנון הפיתוח המקצועי, לפרט ולארגון בהלימה לצרכי בית הספר ובתיאום עם מנהל בית הספר.

הכשרה לתפקיד:

- הרכז הפדגוגי מחויב ללמוד במסגרות ייעודיות לתפקיד, בהיקף של סה"כ 60 שעות בשנים תשפ"ב ותשפ"ג, 30 שעות בכל שנה.
- הכשרה ייעודית לתפקיד תהיה תנאי לקבלת גמול ותזכה בקבלת תעודת רכז פדגוגי.
- במידה והרכז לא עבר הכשרה טרום תפקידית, חובה עליו ללמוד בשנת כהונתו הראשונה לתפקיד.

10. רכז הערכה בית ספרי

תפקיד "רכז הערכה בית ספרי" נכלל בהסכמי "אופק חדש" ו"עוז לתמורה" במסגרת רשימת בעלי התפקידים הזכאים לגמול תפקיד. רכז ההערכה פועל ומסייע למנהל בית הספר לרכז הפדגוגי ולבעלי תפקידים בהטמעת תרבות ההערכה הבית ספרית ובקבלת החלטות פדגוגיות וארגוניות מבוססות נתונים, תוך שיתוף בעלי תפקידים אחרים בצוות בית הספר וההנהלה. תקופת הלמידה מרחוק חידדה את הצורך בחיזוק תהליכי הערכה פנימיים מגוונים ואת החשיבות להרחיב את הידע והיכולות של כלל המורים והמורות בתחום זה. התפקיד כולל תחומי ליבה, שבהם יעסוק כל רכז הערכה בית ספרי, ותחומים/דגשים אחרים העונים על צורכי בית הספר, יעדיו החינוכיים, מאפייניו, התרבות הבית ספרית והשקפת העולם של הרכז ובית הספר.

מסגרות ההכשרה:

רכז הערכה בית ספרי יהיה בעל הכשרה אקדמית במסגרת לימודי תואר שני במדידה והערכה, או שהשלים התמחות אקדמית במדידה והערכה לבעלי תואר שני אחר, במוסד אקדמי שאושר לכך. פירוט רשימת המוסדות האקדמיים שבהם מתקיימת הכשרת במדידה והערכה חינוכית מתפרסם באתר ראמ"ה - הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך, תחת "רכז הערכה בית ספרי":

<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Rama/AarachaBeitSifrit/OdotHachshara.htm>

קהילות רכזי הערכה

רכז הערכה יידרש להשתתף במסגרות פיתוח מקצועי וייעודיות לרכזי הערכה בית ספריים תוך כדי מילוי התפקיד. בשנת הלימודים תשפ"ב ייפתחו מספר קהילות למידה מקצועיות (בהיקף של 60 ש"ש). קהילות הלמידה לרכזי הערכה משלבות למידה סינכרונית וא-סינכרונית, 2-3 מפגשי פרונטלי וליווי אישי.

הקהילות יפתחו בפריסה ארצית על פי מיפוי הצרכים בשטח כולל מתן מענה לקהילות מחוזיות, לקהילת רכזי הערכה בבתי ספר על-יסודיים וכן קהילת למידה לרכזי הערכה בבתי ספר בחינוך המיוחד. בנוסף, יתקיימו מפגשי למידה מקוונים במגוון נושאי מדידה והערכה עבור כלל רכזי ההערכה.

11. רכז השתלבות

תפקיד רכז השתלבות ואוכלוסיות מיוחדות

לרכז השתלבות ואוכלוסיות מיוחדות תפקיד מרכזי בהעמקת התפיסה הרואה בקידום הפרט בכיתה הטרוגנית יעד חשוב ומובנה בתרבות הארגונית והחינוכית של בית הספר, בקידום הידע הבית-ספרי לגבי תהליכים פסיכו-פדגוגיים בהוראה-למידה ובתכלול סדרויות בית ספריות וממשק עם גורמים חיצוניים.

בחטיבת הביניים התפקיד מתמקד בריכוז תהליכים ארגוניים לקידום יכולת ההכלה של תלמידים והגברת תחושת המסוגלות של צוות בית הספר להכלה והשתלבות.

התפקיד מאופיין בריכוז מגוון הצרכים והמענים של תלמידים עם צרכים ייחודיים ויצירת מבט על על צרכיהם ותהליך העבודה עימם, תוך שותפות בקביעת דרכי הפעולה ובהעמקת הידע המתפתח במוסד בהקשר לאוכלוסיות אלה.

תהליכי הפיתוח המקצועי

לשם ביצוע מיטבי של התפקיד, יידרש הרכז הנבחר למסגרת פיתוח מקצועי מותאמת. החל משנת הלימודים תשע"ח מוצעים שני נתיבים לפיתוח מקצועי:

- רכזי ההשתלבות ואוכלוסיות מיוחדות ללא הכשרה נדרשת, יהיו מחויבים בפיתוח מקצועי בהיקף של 180 שעות, תוך שלוש שנים (60 שעות בכל שנה). הפיתוח המקצועי ינוהל על ידי האגף לחינוך על יסודי בשותפות אגף חינוך מיוחד, אגף שפ"י.
- מורים בעלי תואר שני בלקויות למידה או חינוך מיוחד או בעלי הכשרת מת"ל יהיו מחויבים בפיתוח מקצועי בהיקף של 90 שעות בלבד תוך שלוש שנים (30 שעות בכל שנה).

12. מת"ל

המת"ל (מעריך ומקדם תפקודי למידה) מוביל את מערך אל"ה (איתור למידה הערכה) בחטיבת הביניים.

המת"ל הינו בעל הכשרה של תואר שני בחינוך מיוחד / לקויות למידה ואבחון דידקטי או בוגר תכנית הכשרה ייעודית דו שנתית למת"ל בעל רקע בהוראה.

תהליכי הפיתוח המקצועי

- **קורס ייעודי במרכזי פסג"ה** - כל מת"ל משתתף בקורס מקצועי ייעודי ב מטעם אגף בשיתוף אגף חינוך על-יסודי.

- **קורס להכשרת מת"לים (אופ')** - קורס למורים בעלי וותק של לפחות 3 שנים, שנמצאו מתאימים לתפקיד המת"ל ואין להם את ההכשרה הנדרשת, היקף הקורס : 240 שעות למשך שנתיים (120 בכל שנה).

← עם סיום כל מסלול הלימודים ועמידה בתנאים, הלימודים יזכו ב – 120 שעות פיתוח מקצועי, על כל מסלול הלימודים, 60 שעות עבור כל שנה.

13. מינהל חברה ונוער - בעלי תפקידים בית ספרים

13.1. רכז הטיולים הבית-ספרי

רכז הטיולים הוא הדמות המרכזית בבית הספר בכל הקשור ליציאת תלמידים לטיולים. תפקידו הוא לבנות - בתיאום עם המנהל ועם הצוות החינוכי – מערך טיולים המוביל להשגת המטרות החינוכיות-ערכיות והלימודיות של בית הספר בהתאם לחזון הבית-ספרי ולהוויה החינוכית שלו ובהתאם לעקרונות של "תכנית הליבה להכרת הארץ ואהבת מולדת".

***על תפקידי רכז הטיולים הבית ספרי- ראה :

[בכ"ו אדר ב' תשע"ט, 02 באפריל 2019 פורסמה הוראת קבע מעודכנת מס' 0208.](#)

ההוראה תקפה מתאריך : 2.4.19

הרכז יהיה בוגר **קורס רכזי טיולים** במסגרת לימודי תעודה מטעם משרד החינוך.

רכז שאינו בוגר הקורס יוסמך לתפקידו במסגרת הקורס המתקיים במחוז במהלך אותה שנה שבה הוא מונה לתפקיד, כדי שפרק הזמן בין מינויו לתפקיד רכז ובין הסמכתו במסגרת קורס רכזי הטיולים יהיה קצר ככל האפשר.

מינויו של רכז הטיולים יתחדש מדי שנה על ידי מנהל בית הספר.

מבנה ההכשרה והיקפה -

120 שעות הכשרה במשך שנתיים : 60 שעות שלב א' ו-60 שעות שלב ב'.

13.2. מחנכים מלווים למשלחות בני נוער בפולין

מחנך מלווה למשלחות בני נוער לפולין אחראי על קבוצת תלמידים לאורך כל תהליך ההכנה ובימי המסע.

על המחנך המלווה לקבל אישור מטעם מינהל החברה והנוער במשרד החינוך על השתתפות בהשתלמות למחנכים מלווים לקראת הנסיעה לפולין. על הקורס להיות **בהיקף של 30 שעות לפחות. הקורסים המתקיימים במחוזות מנהל חברה ונוער בשני מועדים בשנה (חנוכה, קיץ).** כמו כן עליו לקחת חלק בכל תהליך ההכנה של תלמידיו ולהשלים את ידיעותיו באמצעות לימוד עצמי.

קורס זה תקף לחמש שנים ממועד ההכשרה ולאחר חמש שנים יש צורך ביום ריענון שיתקיים במחוז.

13.3 מנהלי משלחות מסעות בני נוער לפולין

מנהל המשלחת מתמנה לתפקיד מטעם מנהל מה"ד המסעות לפולין במשלחות המשרדיות ומטעם מנהל המוסד החינוכי במשלחות המוסדיות.

מסגרות ההכשרה : השתלמות ארצית מיוחדת ל"מנהלי משלחות" בהיקף של 30 שעות, 16 שעות מקוונות ו- 14 שעות בשני ימים מלאים, אחת לשנה בקיץ.
בתום ההכשרה יקבל אישור מטעם מינהל החברה והנוער במשרד החינוך ל"מנהלי משלחות".

קורס זה תקף לחמש שנים ממועד ההכשרה ולאחר חמש שנים יש צורך ביום ריענון במנהלת פולין.

13.4 מורים לשל"ח

הפיתוח המקצועי למורי השל"ח :

ככלל, עקרונות הפיתוח המקצועי של כלל עובדי ההוראה יחולו אף הם על מורי השל"ח. של ייחודיות התפקיד, והצורך בהכשרה ייעודית וממוקדת בתכנים למורי של"ח וידיעת הארץ.

להלן מספר דגשים :

א. עו"ה כניסתו לתפקיד_ישותף בהכשרה בסיסית לתפקיד (בהתאם להוראות המנכ"ל) הכשרה מחייבת לתפקיד .

ב. בשלוש השנים הראשונות לעבודתו ובכלל זה בשנת ההתמחות, יוכרו לו 60 שעות לפיתוח מקצועי בכל שנה :

שנה ראשונה : צירי מסע להכרת חבל ארץ : מדבר יהודה, גליל עליון (חובה)

שנה שנייה ושלישית : הר הנגב, גולן , הרי אילת, גליל תחתון

(לבחירה 3 קמפוסים מתוך 4 המוצעים).

ג. ההכרה בהיקף של 60 שעות בשנת ההתמחות תאושר באופן חריג רק למורי של"ח בשל האחריות הרבה המוטלת עליהם בעבודה עם התלמידים בשטח. הכרה זו בעבור : הקורס להכשרת יסוד, וכן הקמפוסים המתקיימים בשנה הראשונה.

ד. במהלך שנת ההתמחות כמורה לשל"ח, עליו להשתתף בסדנת סטאז' ייחודית להוראת של"ח וידיעת הארץ (שעות אלו לא יוכרו לגמול).

ה. בחמש השנים הראשונות לעבודת המורה בשל"ח, החל מהשנה הראשונה ועד השנה החמישית יידרש להשתתף המורה לשל"ח בפיתוח מקצועי בהיקף של 60 שעות : 30 שעות חובה בפיתוח מקצועי בשל"ח וידיעת הארץ ו- 30 שעות בחירה בתכני השל"ח או השתלמות בית ספרית.

החל מהשנה השישית יידרש המורה לשל"ח להשתתף ב- 30 שעות פיתוח מקצועי בתחומי השל"ח, יתרת השעות תהיה בהתאם לצרכיו, וצרכי המוסד החינוכי.

להלן תוכניות פיתוח מקצועי במחוזות למורי השלח בהיקף של 30 שעות כל אחת :

- יישום מיומנויות השדה למורי של"ח - שלב א'
- מיומנויות הנחייה בכתה ובשדה למורי של"ח - שלב ב'
- העצמת מנהיגות צעירה למורי של"ח - שלב ג'
- העמקה ושליטה במגוון שיטות הוראה והדרכה עדכניות - שלב ד'
- אסטרטגיה של שיווק ופרסום חינוכי - שלב ה'
- העמקת הידע בתחומי הדיסציפלינות השונות של ידיעת הארץ
- התאמת ההוראה בשל"ח וידיעת הארץ בחינוך המיוחד

ו. למורים יוצעו גם קורסי בחירה בהיקף של 60 שעות : קמפוס להכרת חבל ארץ חדש וקידום יוזמה מעשית.

לתשומת לב: ההתקדמות בדרגות הינה אישית ובהתאם לנהלים בהסכם אופק חדש.

13.5. רכז לחינוך חברתי

הרכז לחינוך חברתי-ערכי-קהילתי הוא חבר בצוות הניהול של בית הספר ושותף בגיבוש התפיסה החינוכית-ערכית ומטמיע את הפדגוגיה החברתית באורח החיים הבית-ספרי.

על הרכז לחינוך חברתי להשתתף בהשתלמויות ובימי עיון של

ההכשרה בהיקף של 180 שעות במשך שנתיים.

שלב א' 60 שעות - טרום תפקיד- ארצי. רק לאחר סיום לפחות, 60 ש' טרום תפקיד יאושר

הרכז החברתי במערכות השכר משכית/עו"ש"ר לביצוע התפקיד בפועל.

שלב ב' 30 ש' - במחוז, שלב ג' 60 ש' - במחוז, שלב ד' 30 ש' - במחוז.

13.6. רכז התפתחות אישית ומעורבות חברתית

הרכז לחינוך חברתי-ערכי-קהילתי הוא חבר בצוות הניהול של בית הספר ושותף בגיבוש

התפיסה החינוכית-ערכית. על רכז מעורבות להשתתף בהשתלמויות ובימי עיון של מינהל

החברה והנוער לשם פיתוח מקצועי. **ההכשרה בהיקף 60 ש' בשנה בשני שלבים** ע"י מינהל

חברה ונוער ברמה ארצית ומחוזית.

13.7. מנחה מועצת תלמידים

הכשרת "מנחה מועצת תלמידים" מתקיימת בשני שלבים שלב א' ושלב ב' שיתקיימו

ברמה מחוזית - כל שלב מתקיים בהיקף 30 שעות.

מועצת התלמידים היא גוף נבחר המייצג את חברת התלמידים והיא קבוצת מנהיגות

ייצוגית של התלמידים, המאפשרת התנסות מעשית באורח חיים דמוקרטי בבית הספר

ובתפקידי מנהיגות. מנחה מועצת התלמידים ממונה על ידי מנהל בית הספר, והוא שותף בצוות החינוך החברתי-קהילתי בבית הספר בהובלת הרכז לחינוך חברתי-ערכי-קהילתי. הוא מנחה את מועצת התלמידים הנבחרת לפעילות חברתית-ערכית בבי"ס ובקהילה כנציג חברת התלמידים ומכוון אותם להיות הגשר בין דבר התלמידים להנהלה. על מנחה מועצת התלמידים והנוער לעבור הכשרה לתפקידו. אחריות ההכשרה היא על מינהל החברה והנוער במחוז. היקף שעות ההכשרה יהיה בהתאם להנחיות מינהל החברה והנוער המפורסמות מדי שנה במסגרת המתווים לפיתוח מקצועי.

מטרות ההכשרה :

1. היכרות עם המבנה הארגוני ובעלי התפקידים של מועצות תלמידים ונוער.
2. תפיסת תפקיד מנחה מועצה.
3. חינוך לדמוקרטיה באמצעות המנהיגות הייצוגית הנבחרת ודרכי עבודתה.
4. למידת מתווה העבודה השנתי.
5. למידת עמיתים וגיבוש קבוצת תמיכה מקצועית חברתית.

מועצת התלמידים בבית הספר פועלת מתוקף "אמנת זכויות הילד", "חוק זכויות התלמיד" (התשס"א-2000) ו"חוק הרשויות המקומיות – מנהל יחידת הנוער ומועצת תלמידים ונוער" (התשע"א-2011)

ניתן לקרוא בהרחבה באתר של מנהל חברה ונוער

<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Applications/Mankal/EtsMedorim/7/7-9/HodaotVmeyda/K-2015-1-1-7-9-9.htm>

13.8. הכשרת מחנכי כיתות :

מיצוב תפקיד מחנך הכיתה כתפקיד מנהיגותי בבית הספר

התוכנית מתקיימת בהיקף 60 שעות

מבנה הקורס :

- התכנית המוצעת מיועדת לקורס של 60 שעות, המחולק ל 16-8 מפגשים. ניתן לפרוס את הקורס על פני שנתיים. בשנה הראשונה יש לגזור 30 שעות מתוך התכנית הרצ"ב.
- הקורס מורכב מיחידות מודולריות המאפשרות גמישות בבניית רצף הנושאים והפעילויות בקורס.
הקורס מבוסס על הנחייה סדנאות בהתאם לעקרונות הלמידה החברתית ומשלב בין תכנים ומתודות בדרך שמשמשת מודל לעבודתו של המחנך עם תלמידיו.
- הקורס יתקיים ברמה בית ספרית, רשותית או מחוזית.
קורס בית ספרי ילווה על ידי רכז החינוך החברתי בבית הספר בשיתוף היועצת, גורמים נוספים מטעם בית הספר ומרכז הפסג"ה ויונחה על ידי מדריך / מנחה מטעם מינהל חברה ונוער.
- קורס מחוזי ורשותי ילווה על ידי מנחה מטעם מרכז ההדרכה של מנהל חברה ונוער בשילוב מדריכי שפ"י וחאלו"ם ובשיתוף מרכזי פסג"ה
בכל קורס ישולבו מרצים חיצוניים במינון מוגבל על פי הצורך. ניתן לשלב בקורס עובדי מינהל חברה ונוער מהמטה ומהמחוז בהתאם לתחומי התמחותם.

14. עובדי הוראה בתפקידי הדרכה

- 14.1 **חובת פיתוח מקצועי לעו"ה בתפקידי הדרכה**
מדריכים מחויבים בפיתוח מקצועי בהיקף של 224 שעות לאורך כל 5 שנים, מתוכן 60 שעות ילמדו בהשתלמויות של 'כישורים ומיומנויות הדרכה' המוכרות על ידי אגף עו"ה בתפקידי הדרכה כהשתלמויות 'כישורים ומיומנויות הדרכה'.
- 14.2 **מסלולי הפיתוח המקצועי של 'כישורים ומיומנויות הדרכה':**
- 14.2 **טרנס הדרכה – לא חובה, אך מומלץ.**
- 14.3 **מדריכים חדשים** (מכל הסוגים: ארציים, מחוזיים, מוסדיים ובית-ספריים) – השתלמות **חובה**: בשנתיים הראשונות לעבודתם ישתלמו המדריכים בהשתלמויות המיועדות למדריכים מתחילים שיתקיימו במחוזות.
היקף הלמידה 30 שעות בכל שנה סה"כ 60 שעות בשנתיים.
- אגף עו"ה בתפקידי הדרכה מקיים השתלמות מרוכזת (בבית יציב, או בשלומי) אחת לשנה, המיועדת למדריכים ארציים חדשים בלבד.
שימו לב, השתתפות של מדריכים חדשים בהשתלמות מטה אגפית/תחום דעת שהוכרה כהשתלמות 'כישורים ומיומנויות הדרכה', אינה מבטלת עבור המדריכים החדשים את חובת השתתפותם בהשתלמות גנרית 'כישורים ומיומנויות הדרכה' למדריכים חדשים' המתקיימת במחוז.
- 14.5 **מדריכים ותיקים, משנתם השלישית ואילך** – נדרשים להשתלם בהשתלמויות 'כישורים ומיומנויות הדרכה' המוכרות לגמול השתלמות בתחום. על המדריכים להקפיד כי מכסת שעות ההשתלמות שלהם בתחום ההדרכה תהיה בהיקף של 60 ש' לפחות בכל 5 שנים, בהשתלמויות מוכרות לכך.
- 14.6 **מדריכים מחוזיים** לאורך שנות הדרכתם במחוז מחויבים ללמוד מדי שנה בהשתלמות הגנרית המחוזית הייעודית עבורם בהיקף של 30 ש', בהתאם לדרישות המחוז.
- 14.7 **באחריות המדריכים** לוודא כי השתלמות 'כישורים ומיומנויות הדרכה' אליה נרשמו מוכרת על ידי אגף עובדי הוראה בתפקידי הדרכה ככזו:
יש לוודא שהקורס מוכר לגמול על ידי אגף פיתוח מקצועי. קורס שלא מוכר לגמול לא יחשב בחישוב שעות הלימוד.
- 14.8 קורס מטעם משרד החינוך – יש לוודא כי הקורס נבנה על בסיס אחד המתווים המאושרים מתוך 'תכנית ייעודית - כישורי הדרכה' המוכרים כ'כישורים ומיומנויות הדרכה'.
- 14.9 קורס מטעם גוף חיצוני מסלול אישי – יש לוודא מראש:
(א) הקורס מוכר על ידי אגף פיתוח מקצועי לקבלת גמול.
(ב) במקרה והקורס מוכר יש לפנות למפקחת על הפיתוח המקצועי במחוז ולקבל את אישורה כי הקורס יוכר כלימודים של 'כישורים ומיומנויות הדרכה'. מדריכים ארציים יפנו אל הגר אור, אגף עו"ה בתפקידי הדרכה – hagaror@education.gov.il

בעלי תפקידים למענה בנושא פיתוח מקצועי במטה ובמחוזות

שם	תפקיד	מחוז	כתובת מייל
ענת רום	מנהלת אגף א' התפתחות מקצועית לע"ה	מטה	eynatro@education.gov.il
דליה פרץ	מנהל/ת אגף (עובדי הוראה בתפקידי הדרכה)	מטה	daliaperez@education.gov.il
סיגלית גדולטר	מפקחת על הפיתוח המקצועי	צפון	sigalg@education.gov.il
זיוה רון	מפקחת על הפיתוח המקצועי	חיפה	zivaro@education.gov.il
ריבי גבע	מפקחת על הפיתוח המקצועי	מרכז	rivige@education.gov.il
ד"ר שירלי עצמון	מפקחת על הפיתוח המקצועי	תל - אביב	shirlyaz@education.gov.il
לימור שנטמן	מפקחת על הפיתוח המקצועי	ירושלים מנח"י	limorshn@education.gov.il
נעמי נחמה שי	מפקחת על הפיתוח המקצועי	חרדי	neomisy@education.gov.il
איריס ביטון	מפקחת על הפיתוח המקצועי	דרום	irisbi@education.gov.il
לידיה פרנק	מפקחת על הפיתוח המקצועי	התיישבותי	lidyaf@mchp.gov.il
חנה הררי	ממונה (התפתחות מקצועית עו"ה, מבצעים פדגוגיים)	מטה	hanaha@education.gov.il
הדר גפני	ממונה תכנים ותוכניות בפיתוח המקצועי	מטה	hadarga@education.gov.il
יפעה עמית שליאר	ממונה הטמעה ויישום של הפיתוח המקצועי	מטה	yifhaam@education.gov.il
יוסף חמאדן	מפקח מרכזי פסג"ה, מגזר לא יהודי	מטה	yosefha@education.gov.il
שרה לוי	מנהלת תחום תקציב	מטה	sarale@education.gov.il
ענת שיראזי	ממונה הכשרה ופיתוח מקצועי למנהלים	מטה	anatsh@education.gov.il
איילת קנטור	מרכזת טיפול בפרט של עובדי ההוראה	מטה	ayeletme@education.gov.il
אורלי שיפמן	מדריכה ארצית למידה דיגיטלית	מטה	Orly.shifman@tlvedu.org.il
מירב ירקוני	מדריכה מרכזת ארצית תהליכי פיתוח מקצועי (שיטות הוראה)	מטה	meravya@education.gov.il